

סבסוד פיתוח ביישובים "דניאל" וכפר שילוב "שיבולת" ותיקון החלטות ממשלה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י מ :

1. לתקן את החלטת הממשלה מס' 4135 מיום 30.8.2018, שעניינה הקמת יישוב חדש - "דניאל", כך שפסקה 6 להחלטה האמורה, הקובעת שהיישוב דניאל לא ייכלל ברשימת היישובים הזכאים להטבות בתחום סבסוד הפיתוח לפי החלטת הממשלה מס' 1527 מיום 13.6.2016 שעניינה קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין מתן הטבות בתחום הבינוי והשיכון או כל החלטה שתבוא במקומה - תימחק (להלן - **החלטה 1527**).
2. לתקן את החלטת הממשלה מס' 4136 מיום 30.8.2018, שעניינה הקמת יישוב חדש - כפר שילוב "שיבולת", כך שפסקה 4 להחלטה האמורה, הקובעת שכפר שילוב שיבולת לא ייכלל ברשימת היישובים הזכאים להטבות בתחום סבסוד הפיתוח לפי החלטה 1527 - תימחק.
3. משרד הבינוי והשיכון יקצה סך של 12.3 מיליון ש"ח בשנת 2025 לטובת סבסוד הפיתוח ביישוב דניאל וסך של 15 מיליון ש"ח בשנת 2026 לטובת סבסוד הפיתוח ביישוב שיבולת.
4. בהתאם להוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, לצורך מימון החלטה זו ולצורך ביצועה של פעולה מאזנת, כהגדרתה בסעיף 40 לחוק האמור, יופחת מהתקציב המוקצה למשרד הבינוי והשיכון לטובת סבסוד הוצאות פיתוח לבנייה חדשה למגורים במסגרת סעיף 19 להחלטת הממשלה מספר 561 מיום 21.05.2023 שעניינה קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין מתן הטבות בתחום הבינוי והשיכון, ומהתוספת לתקציב זה בסעיף 6 להחלטת הממשלה מספר 1069 מיום 16.11.2023 שעניינה קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין מתן הטבות בתחום הבינוי והשיכון - תיקון החלטת ממשלה, סך של 12.3 מיליון ש"ח בשנת 2025 ו-15 מיליון ש"ח בשנת 2026.

דברי הסבר

ביום 30.8.2018 החליטה הממשלה בהחלטה מס' 4135 שעניינה הקמת יישוב חדש "דניאל", (להלן- החלטה 4135) על הקמת יישוב קהילתי חדש בצמידות לכפר השיקומי "עלי נגב", בתחומי המועצה האזורית מרחבים. ההחלטה נתקבלה בעקבות עבודת מטה מקיפה, תוך בחינת ההיבטים התכנוניים, חברתיים והכלכליים של הקמת היישוב.

בהתאם להחלטת הממשלה, משרד הבינוי והשיכון פועל בשנים האחרונות לקידום התכנון של היישוב, לרבות תכנון סטטוטורי מפורט והכנת תשתיות פיתוח. בשלב זה, ולאור התקדמות משמעותית בהליכי התכנון והתקרבות לשלב השיווק של המגרשים, עולה הצורך הקריטי בהקצאת סבסוד פיתוח, על מנת לאפשר את הצלחת הליך השיווק, למשוך אוכלוסייה חדשה ולבסס את היישוב בשטח.

סעיף 6 להחלטה 4135 קובע כי היישוב החדש לא ייכלל ברשימת היישובים הזכאים להטבות מכוח החלטת הממשלה 1527 מיום 13.6.2016 שעניינה קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין מתן הטבות בתחום הבינוי והשיכון (או כל החלטה שתבוא במקומה), אלא אם הממשלה תקבל החלטה בדבר ביצוע פעולה מאזנת לפי סעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

מאחר שהיישוב "דניאל" עומד בהגדרת "יישוב חדש" לפי סעיף 1(ז) להחלטת ממשלה 919, ונכלל בתנאי הזכאות לסבסוד פיתוח בהתאם לסעיף 5 להחלטת ממשלה 561, בתוספת התיקון שבהחלטה 1069, קיימת הצדקה עניינית מלאה לכלול את היישוב במסגרת אזורי העדיפות הלאומית של משרד הבינוי והשיכון. בהתאם לסעיף 6 להחלטה 4135, מוצע לבצע פעולה מאזנת לצורך מימון כאמור, ולאפשר ליישוב ליהנות מסבסוד עלויות הפיתוח. נוסף על כך, הקרבה של היישוב "דניאל" לאזור עוטף עזה, וכן הרקע הביטחוני לאומי להקמתו – לרבות בהקשר למלחמת "חרבות ברזל" והצורך בחיזוק ההתיישבות באזור – תומכים אף הם במתן הסבסוד כצורך לאומי, חברתי ואסטרטגי.

היישוב "שיבולת" (כפר שילוב לאוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים) הוקם בהחלטת ממשלה 4136 מיום 30.8.2018, (להלן- החלטה 4136) מתוך מטרה להקים יישוב ייחודי הפועל לשילוב חברתי של אוכלוסיות מגוונות, לרבות בעלי מוגבלויות.

סעיף 4 להחלטה 4136 קובע כי היישוב החדש לא ייכלל ברשימת היישובים הזכאים להטבות מכוח החלטת הממשלה 1527 מיום 13.6.2016 שעניינה קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין מתן הטבות בתחום הבינוי והשיכון (או כל החלטה שתבוא במקומה), אלא אם הממשלה תקבל החלטה בדבר ביצוע פעולה מאזנת לפי סעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

במהלך השנים קודמו הליכי תכנון ופיתוח עבור היישוב, ולנוכח התקדמות זו והצורך החברתי המשמעותי שהיישוב מקדם יש מקום לבטל את ההחרגה הקבועה בסעיף 4 להחלטה 4136. בהתאם לסעיף 4 להחלטה 4136, מוצע לבצע פעולה מאזנת לצורך מימון כאמור, ולאפשר ליישוב ליהנות מסבסוד עלויות הפיתוח.

לפיכך, מוצע לבטל את סעיף 6 להחלטה 4135, ואת סעיף 4 להחלטה 4136 כך שהיישובים יוכלו להיכלל ברשימת היישובים הזכאים להטבות בתחום סבסוד הפיתוח, בהתאם לקריטריונים הקבועים בהחלטות הממשלה התקפות.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

גורם אחראי למעקב (בהחלטה שעל פי מהותה טעונה מעקב אחר ביצועה)

שר הבינוי והשיכון

תקציב

בהתאם להוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, לצורך מימון החלטה זו ולצורך ביצועה של פעולה מאזנת, כהגדרתה בסעיף 40 לחוק האמור, יופחת מהתקציב המוקצה למשרד השיכון לטובת סבסוד הוצאות פיתוח לבנייה חדשה למגורים במסגרת סעיף 19 להחלטה מספר 561 מיום 21.05.2023, ומהתוספת לתקציב זה בסעיף 6 להחלטה מספר 1069 מיום 16.11.2023, סך של 12.3 מיליון ש"ח בשנת 2025 ו-15 מיליון ש"ח בשנת 2026.

במועד גיבוש החלטות הממשלה מס' 561 ומס' 1069 בוצעה הערכה בדבר היקף המקורות הדרושים למימון. לאור הערכת המימוש הצפוי בשנים 2025-2026 על בסיס המידע הזמין כיום, ניתן כעת לבצע הסטה של 12.3 מיליון ש"ח, ועוד הסטה של 15 מיליון ש"ח לטובת מימון ההחלטה החדשה, מבלי שיפגעו תכולות ההחלטות המקוריות.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת היועצת המשפטית של משרד הבינוי והשיכון מצורפת להצעה זו.

סיווגים*

סיווג ראשי: 01 ביצועי

תחום פעולה עיקרי: 02 חברה וכלכלה

מגיש: שר הבינוי והשיכון

כ"ב בחשון התשפ"ו
13 בנובמבר 2025

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

סבסוד פיתוח ביישובים "דניאל" ובכפר שילוב "שיבולת"

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

הצעת ההחלטה עוסקת בתיקון החלטות ממשלה קודמות, אשר הגבילו את זכאותם של היישובים דניאל ושיבולת לסבסוד פיתוח במסגרת החלטות ממשלה בדבר אזורי עדיפות לאומית. התיקון נוגע למחיקת פסקה 6 להחלטה מס' 4135 מיום 13.8.18 שעניינה הקמת יישוב חדש - "דניאל" (להלן - החלטה 4135), ולמחיקת פסקה 4 להחלטה מס' 4136 מיום 13.8.18 שעניינה הקמת יישוב חדש - כפר שילוב "שיבולת" (להלן - החלטה 4136) כך שהיישובים יוכלו להיכלל ברשימת היישובים הזכאים לסבסוד פיתוח, בהתאם להחלטות הממשלה התקפות בעניין זה.

יוער בהקשר זה כי החלטה 4135 והחלטה 4136, קובעות למעשה שעל אף שהיישובים עומדים בעקרונות החלטה 1527, שעניינה קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין מתן הטבות בתחום הבינוי והשיכון, הם יהיו מוחרגים ממנה. במסגרת ההחלטות הנ"ל, לא פורטו הנימוקים מדוע יש להחרג יישוב שעומד בכללים שנקבעו לפי החלטת עדיפות לאומית, מתחולת אותה החלטה. לעמדתי יש קושי משפטי בהחרגה של יישוב מסוים מתחולת החלטת עדיפות לאומית, במיוחד לנוכח העובדה שבמסגרת ההחלטה עצמה לא ניתן נימוק כלשהו להחרגה. בסופו של יום, היישובים דניאל ושיבולת אינם זכאים לסבסוד, בעוד שיישובים אחרים בעלי מאפיינים דומים כן נכללים במסגרות הסבסוד. הבחנה כאמור עלולה לעורר קושי משפטי של ממש, נוכח הפער שאינו מבוסס על הבחנה עניינית גלויה או עדכנית.

לאור כל האמור, מוצע לתקן את ההחלטות האמורות.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

לאור האמור לעיל, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

עמדת היועץ המשפטי במשרד האוצר – בהתחשב בכך שבהחלטה 4135, ובהחלטה 4136 שבמסגרתן הוחרגו היישובים מהחלטה 1527, שעניינה קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין מתן הטבות בתחום הבינוי והשיכון, לא נשלל סבסוד מיישוב חדש קיים, אלא שמדובר בהחלטות שעניינן בהקמת יישוב חדש, שמלכתחילה, וכחלק מההחלטה בדבר הקמתו הוחלט שהוא לא יהיה זכאי לסבסוד כאמור, כאשר הממשלה הייתה מוסמכת גם שלא להקימו, או להגביל את הסבסוד שיינתן לצורך הקמתו, הרי שאין בהכרח קושי משפטי באי מתן הסבסוד ליישוב, במיוחד בהעדרו של תקציב מתאים לכך כאמור בחוות דעתה של היועצת המשפטית של משרד הבינוי והשיכון.

יתירה מזו, וככל שיש קושי משפטי באי מתן הסבסוד כאמור בחוות דעתה של היועצת המשפטית של משרד הבינוי השיכון, הרי שקושי זה, בהעדרו של תקציב מתאים, טמון היה בעצתם הקמת היישוב ולא באי מתן הסבסוד. שכן, אילו הממשלה לא הייתה מוסמכת להחריג את היישוב מהחלטה 1527, הרי שהיה צורך להצביע על מקור תקציבי מתאים ביום קבלת ההחלטה בדבר הקמת היישוב, כתנאי לקבלת ההחלטה.

יחד עם זאת, מאחר שבמסגרת החלטה זו נמצא מקור תקציבי לתיקון החלטות הממשלה, כמוצע, הרי שאין צורך להכריע בשאלת הקושי המשפטי שעליו הצביעה היועצת המשפטית של משרד הבינוי והשיכון.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

חתימה

היועצת המשפטית, משרד הבינוי והשיכון
תפקיד

אפרת פרוקצייה, עו"ד
שם